

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ν.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 20 του Ιουνίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αρ. 4 | ΑΡΙΘ. 101

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Στὸν «Καθημερινὸ Ταχυδρόμο» (Daily Post) τοῦ Λιβερπούλ δημοσιεύθηκε σπουδαιότατη συνέντευξη τοῦ κ. Ἀλέξ. Πάλλη γιὰ τὴν ἀντιπριγκηπικὴν ζήτησιν πρὸς ἐπιμεύρησιν τῆς Κρήτης, τῶρα τελευταία, μερικοὶ «ἀυτέμνονοι», νὰ τοὺς πῇ κανεὶς, πατριώτες, γὰρ νὰ κερδίσῃ τὸν πόνο τοὺς καὶ γὰρ νὰ παραστήσῃ στὰ μάτια τοῦ κόσμου τὴν Κρήτην διαιριμένην σὲ δύο ἐχθρικά στρατόπεδα, πρὸς ζήτησιν ἑπ' αὐτῇ ἀλληλεγγύης τοὺς νὰ καταστρέψουν ἐπὶ μὲ ἀγῶνες καὶ μὲ θυμὸς ὑπεράνθρωπος δημιουργήθηκε.

Ἡ «Ἐστία» τῆς Τρίτης δημοσίευσεν περίληψιν τῆς συνεντεύξεως αὐτῆς, μὲ καὶ ὁ «Νεὺμας» σ' ἄλλο φύλλον τοῦ θὰ τὴν δημοσιεύῃ ἐλοκλήρῃ, γιὰτὶ ὅσα εἶπε ὁ κ. Πάλλης ἐνδιαφέρουν καὶ μᾶς ἐδῶ, γιὰτὶ τὴν δική μας, φέρεται βουλευτοκρατία ζήλεσαν οἱ Κρητικοὶ ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μερίδι ὁ Πρίγκηπας, γὰρ νὰ σώσῃ τὴν Κρήτην ἀπὸ τὰ δικά μας χάλια, τ' ἀποφάσισεν νὰ διοικήτῃ πραγματικὰ καὶ ὅχι πλατωνικὰ ὅπως διοικῆθηκε καὶ διοικεῖται ὁ τόπος μας.

Γιὰτὶ δημιουργήθηκε τὸ ἀντιπριγκηπικὸ ζήτημα, τὸ ἀποδείχνην ὁ κ. Πάλλης στὴν συνέντευξίν του, ὅπως ἐλοκλήρῃ ἀποδείχνην καὶ μὲ ποῖο τρόπο δουλεῖ καὶ δουλεύει ἡ ἀτιμὴ συναλλαγὴ στὸν τόπο μας γιὰ νὰ τὸν σπρώξῃ στὴν κατὰ τοὺς κατὰ τοὺς μέρα καὶ γιὰ νὰ τὸν κἀνῃ ριζήλιν στὰ μάτια τοῦ κόσμου.

Τὰ λόγια τοῦ κ. Πάλλη, τὰ βγυλμένα ἀπὸ τὴν ὥμῃ ἀλήθειαν καὶ ἀπὸ τὸν πόνο τοῦ νοιώθει στὴν ψυχὴν τοῦ καθ' ἑαυτὸν πατριώτης γὰρ τὴν πατρίδα του, θὰ διαφώτισαν σημαντικὰ τὴν κοινὴ γνώμην στὴν Ἀγγλίαν, ἀπὸ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τραβήξῃ ἀπὸ τοὺς ὀχτροὺς τοῦ Πρίγκηπα, τὸ λιονταρῆσι τοῦ ἀνδρὸς τοῦ φέρεται οἱ ἔγγλεξικες ἐφημερίδες μὲ τὴν ψευτοφοροτωμένους ἀνταποκρίσεις τοὺς καὶ τοὺς ἐδείξῃ στὰ μάτια τοῦ κόσμου ὅπως εἶναι καὶ ὅπως ἦντευσαν ἀπὸ μᾶς καὶ ἀρχῆς.

Τόσο καλὴ, τόσο τίμια καὶ τόσο πατριωτικὴ, ὅπως καὶ πραγματικῶς εἶναι, τὴν ἀποδείχνην ὁ κ. Πάλλης τὴν διοίκησιν τοῦ Πρίγκηπα, πρὸς ἀναγκάζει νὰ εὐχεσθῇ καὶ σὺ μαζί του νὰ μιμηθῇ καὶ ὁ Βασιλεὺς μᾶς τὰ παιδιὰ του, καὶ νὰ νοιώτῃ καὶ αὐτὸς καλὰ, ὅπως τῶνοιστε καὶ ὁ Πρίγκηπας Γεώργιος, ποῖα καθήκοντα τοῦ ἐπιβάλλει ἡ θεοῦ του.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΧΤΟΡΑ

ΑΠΟ ΤΟ Χ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ

Κι' ὁρμῶντα οἱ δῖο θὰ ζύγωσαν μὲ τ' ἄρματα στὸ πρῶτα ἄρχισεν ὁ πλουμύκρηνος γιὸς τοῦ Πριάμου καὶ [εἶπε· «Γιὰ τοῦ Πηλεΐδα, πῶς μὴ θάρρεις σὺν πρὶν πῶς θὰ [με σκιάξῃς· «ποῦτρεξαι κύκλῳ τρεῖς φορές, καὶ ὅτα μὲ τ' ὄπλο ὁρ- [μοῦσες· «νὰ σὲ προσμεῖνω δειλιάσει· μὰ νὰ σταθῇ ἡ καρδιά [μου· «τώρα μοῦ λείπει, νὰ μετρηθῇ μαζί σου, ἢ σφάξῃ ἢ σφαξῇς.

«Μὲν ἔλα πρῶτα τοὺς θεοὺς ὡς κράξῃς ὑμῖν μαρτύρου, «τὶ ἀφ' οὗ μαρτύροι οἱ πῶς καλοὶ καὶ ἡγήσαντες τῶν [ὄρκων, «Βάρβαρον ἐγὼ ὄχι—ὀρκίζομαι—δὲ θὰ σὲ βιάσω, ἀ [νέλει· «νίκη νὰ δώκῃ μοι ὁ θεὸς καὶ τὴ ζωὴ σου πάρῃ· «μὲν σὺ σὲ γόδῃς ἀπ' τ' ἄρματα, θὰ δώκω στοὺς [δικίους σου· «πίσω, Ἀχιλλεῖα, τὸ κορμί. Ἔτσι καὶ ἐσὺ νὰ κάνεις.» Τότες λοῦσα τὸν κοῖταξεν καὶ τοῦπε ὁ Ἀχιλλεῖας, «Ἐχτορα, μὴ, φονεῖα ἀπίστε, μὴ λὲς· μαρτύρους καὶ [ὄρκους.

«Ἄν ὄρκους ἔκαναν ποτὲς ἄνθρωποι καὶ λιοντάρια «Ἄν εἶδες λόκους ποῦνεν καὶ ἀνὴρ συντρῆσι με- [νους,] «πρὸς τότες πῶς· ἐγὼ καὶ ἐσὺ θὰ φιλιωθῶμε. «Ὅχι! [ὄρκους· «δὲν ἔχει οἱ δῖοι μας, πρὶ νεκρὸς ὁ ἕνας πέσει χάμ' ἐν «καὶ αἵμας μπουκτῆσαι ὁ λάρυγγας τοῦ ληισμένου [τ' Ἄρν.

«Βάλε δὲ σου τὰ δυνατὰ, τὴν ἐπιστήμην βίλ' τὴν· «ἄρτια πᾶσα νὰ φανῇς γερό κοντάρι καὶ ἀντριωμένο. «δὲν ἔχει φέδρα πῶς νὰ πῇς, τὴν Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα «θὴ σὲ χαλάσει τώρα ἐδῶ μὲ τ' ἀσπλαχνό μου χέρι, «καὶ ὡς στὸ στεγνὸν μὴ κοπανιὰ τὰ πάδια τῶν συν- [τρόφων· «θὰ σ' τὰ ξοφλήσω ποῦσφαζες βαρῶντας τοὺς μὲ [λάσσαν.»

Εἶπε, καὶ σιῶντας τίναξεν τὸ χαλκωμένο φράξον· μὰ τῶδε ὁμπερὸς ὁ Ἐχτορας καὶ ἀπόφυγεν τὸ χτύπον, τί ἔκατ' ἐπὶν, καὶ ἐκεῖνο ἐφ' οὗ τοῦ σφύριξεν ἀπὸ πᾶ- [νου· καὶ πέρα μπήχτηκε στὴ γῆς. Τότες τοῦ Δία ἡ κόρη τ' ἀρπάει, χωστὰ ἀπ' τὸν Ἐχτορα, καὶ τοῦ τό δίνει [πάδι.

Τότες εἶπε τοῦ Πριάμου ὁ γιὸς στὸ φοβερό· Ἀχιλλεῖα· «Βρῆκες λαμπρά! Κι' ἐγὼ λέγα, παχιά καθὼς μι- [λοῦσες, «πῶς δά, καλὲ μου, σοῦγενεσε τὸ θάνατό μου ὁ Δίας. «Μὰ ἐσὺ ἀπ' τὸ νοῦ σου ψέματα καὶ φαντασιὰς λα- [λοῦσες, «γιὰ νὰ δειλιάσω σὺν παιδί, νὰ μὲ σαστίσει ὁ φόβος.

«Δὲ φέδρω ἐγὼ... ὄχι... τ' ὄπλο σου στὴν ῥάχη δὲ [μοῦ μπήγεις, «μὲν ἴσα ἐδῶ θὰ σοῦ ραχτῶ, καὶ τρύπα μοι τὰ στήθια «ἂν σ' τῶταξεν ὁ θεός. Μὰ δὲς νὰ μοῦ γλυτώσεις πρῶτα «ἀπ' τὸ χαλκὸν μου, πῶς ἂν στὸ κενὸν νὰ σοῦ χά- [νῃς μετὰ! «Ἄς πᾶς ἐσὺ, καὶ τότες πῶς σοῦ δείχνω ἐγὼ ἂν [κοῖνε· «οἱ Τρῶες μοι· τί ἡ πῶς βαριά κατὰρα ἐσὺ τοὺς εἰ- [σαι.»

Εἶπε, καὶ σιῶντας τίναξεν τὸ χαλκινὸν κοντάρι καὶ μὲσ' στὴ μέση ἀλάβεφτα τοῦ βρῆκε τὴν ἀσπίδα, μὰ τ' ὄπλο πῆδῃς μακριὰ. Τὸν πῆρε τότε ἡ λίσση τοῦ ἐπὶ ἀπ' τὴν χεῖρα τὴν ἄδικα πετάχτη τὸ γοργὸ [ὄπλο. Καὶ στέκει μὲ βαρὺν καρδιὰ, τί ἄλλο δὲν εἶχε φράξον, καὶ κράζει ὅσο μποροῖς ἀπὸ τὸ Διὸς βο, ζιτώντας ἄλλο ὄπλο· μὰ π' ὁ Διὸς βοὸς τέτλη στήν ἡμῃ κοντὰ τοῦ! Τότες ἐννοῶν ὁ πλουμύκρηνος γιὸς τοῦ Πριάμου καὶ [εἶπε·

«Ὡχον, τὸ βλέπω πῶς οἱ θεοὶ μὲ κράζουσιν στὸν Ἀδῶν! «Τὶ εἶπα· μαθὲς πῶς εἶχα ἐγὼ τὸ Διὸς κοντὰ μοι· «μὰ τὰν παγίδα τῆς θεᾶς, καὶ εἶναι στὸ κάστρο ἐκεῖ. [νός. «Τώρα ἀφ' οὗ ὁ χάρος πλάκωσε καὶ πῶς δὲν ἔχω δλ- [πίδα, «εἴτ' ὡς μὴν πέσω σὲ γαίης δίχως τιμὴν, μὰ ὡς [δείξω· «κὰν ἄξια πρὶν πηλικαριὰ πῶς νὰ βουήξῃ ὁ κόσμος!· «Ἔτσι εἶπε, καὶ ὅσω τὸ σπασὶ τραδάει τ' ἀκνι- [σμένο· πρὸς στὸ πλεῖστον τοῦ κρέμουνταν, στέγιο σπασὶ με- [γάλῳ,

καὶ ἀφ' οὗ μαζέφτηκε, χοιμὰ σὺν κυνηγάρικῳ ὄρνει, πῶς μάθῃς γέννησιν σκίζοντας κατὰκαμπα πλακώνει· ν' ἀρπάξῃ ἀνῆσυχον λαγὸν ἢ τρυφερό· νὰ ἀρνάκι· ἔτσι ὁρμῶν ἀναμίζοντας τὸ κοῦτερόν λεπίδι. Χοιμάει καὶ τοῦ Πηλεΐδα ὁ γιὸς, καὶ ἀγριο θυμὸν ἢ [ψυχὴν του· γιομίζει, καὶ στὰ στήθια ὁμπερὸς κρατοῦσεν τὴν ἀσ- [πίδα

πλοῦμια γερά, καὶ ἀνέμιξεν ὑψηλὰ ἢ οὐρὰ στὸ κράνος π' ἀχτιοδόλας, καὶ ἐπαιζαν χροσὰ τὰ κρόσσα γύρω πῶς πλῆθος κύκλῳ στὴν οὐρὰ τῆς ὁ θεὸς κολλήσῃ. Πῶς ἄστρο βγαίνει στήν νυχτὸς τὴν πῶς μὲσ' στ' [ἀστέρια, ὁ Σείρης, τ' ἄστρο πῶς ὑψηλὰ πῶς ὠραῖον στέκει ἀπ' [δὲα,

τέτλη καὶ ἡ λάμψη ἀπ' τ' ὄπλο του, πῶς στὸ δεξιὸν [τὸ χέρι· τ' ἀνέμιξεν ἔχοντας κακοὺς σκοπούς, καὶ μὲ τὸ μάτι θωροῦσε τ' ὁμοῖον κορμὶ πῶς θ' ἀνέμειν πῶς πρῶτα. Μὰ ἀφ' οὗ ἡ χαλκένια ἀρματωσὰ τοῦ τῶκρυδε δλο τ' [ἄλλο,

πανώρια, π' ἀπ' τὸν Πάτροκλο τὴν πῆρε σφάζοντας [τον, μὰ δ' ἐννεκεν ἐκεῖ πῶς τὰ κλειδιά χωρίζουν ὀνίχι καὶ [ῶμους, στὴ γοῦδα, ἐκεῖ πῶς ἡ κονταριὰ πῶς γλῆγ' ῥα σκο- [τῶναι· ἐκεῖ τὸν κάρφωσε καθὼς τοῦ ῥήχνουνταν, καὶ ὡς πέρα βγήκε ὁ χαλκὸς διαβαίνοντας τὸν τροφάντῳ λουμὸ [του

«Κλάμα ακουσα τῆς πεθερᾶς, κι' ἐμένα μέσ' στὰ
[στῆθια
τρέμει ὡς στὸ στόμα μου ἡ καρδιά καὶ μὲ παγώνει
[ὁ φόβος.
«Κάπια θενάλεσε στοὺς γιούς τοῦ βασιλιά φουρ-
[τούνα...
«Μὰ Δία, ἐμένα σῶσε με ἀπὸ πικρὰ μαντὰτα!»
"Ἐτσι εἶπε, κι' ὅσω χύθηκε σὺν παλαδὶ ἀπ' τὸ
[σπίτι
μὲ σπλάχνα πῦρ τῆς σπάραν, κι' οἱ σκλάβες
[ἀκλόιθυοι.
Κι' ὡς τὸ πύργι σὺν ἔφτασε κι' ὡς στὸν ἀντρώπ τὸ
[πλῆθος,
γύχνη τὰ μάτια... στέκεται... καὶ βλέπει ὀμπρὸς
[στὴ χώρα
πὺ κατὰ γῆς τὸν ἔδερναν καὶ πῦρ γογγύζα τὰ ζῶα
τόνε τραβῖσαν ξέγνιαστα κατὰ τὰ κοῖλα πλάτα.
Νύχτα τὰ μάτια σκότεινη τῆς σκέπασε, καὶ πῖσω
σωριάστηκε, καὶ στὸ λαμπρὸ τῆς πιάστηκε ἡ ἀνάσα,
κι' ἔρριψε ἀλάργα τὴ λαμπρὴ δεισιὰ ἀπ' τὴν κεφαλὴ
[τῆς—
στεφάνι καὶ χρυσόχρυσον κι' ὀρθοπλῆμένο δίχτυ—
κεφαλοδέτη πούλαβε ἀπ' τὴ χρυσὴ Ἀφροδίτη
τὴ μέρα σπῖτι ὁ ἔχτορας π' ἀπ' τοῦ Ἀντιοῦ τὸν
[πύργου
τὴν πῆγε ἀφοῦ τῆς χάρισε μύρια στολίδι πλούσια.
Κι' ἔτρεξαν γύρω ἕνα σωρὸ κοινιὲς καὶ συνυφάδες,
καὶ τὴν κρατοῦσαν ποὺ κοντὰ νῦν τὴ σκοτωσε ὁ
[πόνος.
Κι' ὅταν ξανα συνέφερε καὶ πῆγε λίγη ἀνάσα,
στενάζει ἀπ' τὴν καρδιά θανά καὶ μυροδοὶ ἀρχίζει
«Ἐχτορα, δὲ θὰ κικέτοχη! Με μιά κι' οἱ διὸ πως
[μύρια
«Ἐστὴν Τριά γεννήθηκες, στὴν πύργου τοῦ Πριά-
[μου,
κι' ὅσο στὰ φίλα, στὰ ριζὴ τῆς διασημῆς Πλάκας,
«στ' Ἀντιοῦ τὸ πῶστοιο ἀρχοντικό, ποὺ δαδὼς δέ-
[λτα ἐμένα
συμμερὴ μ' ἀνάθερε, ἄχ γιατί ποτὲς τοῦ νὰ μὲ κᾶνει!
«Στ' Ἀθῆν ἐστὶ τώρα τὴ φιλία κατὸν ἀπ' τῆς γῆς
[τοὺς κρύφους
συμδέεις καὶ σὲ θλιθερὴ μ' ἀίνεις λῦπη ἐμένα,
συνὰ χῆρα σπῖτι καὶ μικρὸς ὁ γιός μας ἔτσι ἀκόμα
«πῦ ἐγὼ κι' ἐσὺ γεννήσαμε... ποὺ πιά καλὸ ἀπὸ
[δένα,
«Ἐχτορα, δὲ θὰ δεῖ ἀφοῦ πᾶς, μῦτε κι' ἐσὺ ἀπὸ
[κείνον...
«Ἄχ τὸ παιδάκι μου! ποὺ πρὶν στὰ γόνατά σου ἀπα-
[νον
«μεδοῦλι μοναχὰ ἔτρωγε καὶ τρυφερὸ θρεφτάρι.
«κι' ἡ νύστα σὺ μὲν τὸ πῖπας καὶ ἔχνας τὰ παιχνι-
[δια,
«τότες σὲ στρώμα μαλακὸ, σὴν ἀγκαλιὰ τῆς βάριας,
«κλιοῖσε τὰ μάτια μὲ καρδιά καθ' ἀγαθὸ γιομάτη.
«ἔρρω ὅμως τώρα ὀλόφθινο πολλὰ θὰ πῖσι ἴσως πῖ-
[κρες.
«Ὁ Μοναφέντης ποὺ τὸν δὲν ἔλα, γυναῖκες κι' ἀντρες.

«τὶ μόνος τοὺς διαφέντεδες τὸ κάστρο δούκαλέ μου...
«ἐσὺ π' ἀλάργα ἀπὸ γονιούς μπροστὰ σ' ὀχτῶν κα-
[ράδια
«σκουλήκια τώρα θὰ σὲ φᾶν, ἀφοῦ χορτάσεις σκύλους
«γυμνός καὶ θὰ σοῦ κοίτουνται τὰ ρούχα μέσ' στὸν
[πύργου,
«φιλά πανόρια, ποῦφτιασαν τὸν γυναικῶνα χέρια...
«Μὰ ἀφ'τὰ ὅλα θὰν τὰ κάψω ἐγώ, ἄχ δίχως ὀφελός
[μου,
«ποῦ σαδανο δὲ νεκρικὴ φωτιά δὲ θὰ σοῦ γίνουν...
«Ἐτσι ἐκλαίγε, κι' ὅλες μαζί θρηνοῦσαν οἱ γυναῖ-
[κες.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΥΧΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΘΟΙ

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΩΤΟ

«Φίλε Νουμά»

Ἰπταχθῆκα τώρα κι' ἐνὰ μῆνα νὰ σοῦ στείλω
σειρὰ ὀλοκληρὴ ἀπὸ ἄρ' ἄρ, ὅπου νὰ πῶ κι' ἐγὼ δὴ
τρία λόγια, τὰ ὅποια ἀπὸ πρὶν ξέρω πὼς χαμένα πᾶνε
καὶ χαμένοι ὁ κόσμος τους καὶ ὁ λαός. Ὁ δὲ διαχαστοῦν
βεβαίως γιὰτὶ πάντα ὁ κόσμος εἶναι περιεργός «κακόν
τι ἀκούει». Μὰ γιὰ πολὺ λόγου ὅταν καὶ καὶ, καὶ
ὅσοι εἶναι συνειδημένοι σὲ τέτοια, ὅσοι φέρουν τὴν
προγονικὴ κατὰ νὰ μὴν ἀνέχουν κατὰ τὴν συ-
νηθῆσαν πὺ βρῖσκον ἀπὸ μερικὰ ἀπεισιμμένα στο-
ματὰ, ὅλ' γιὰτὸν μᾶζι μου καὶ δὲν θὰ δυσκολευθῶ
νὰ πῶναι μὲ τὸ νῦν τους: ἀκούμεν! Ὁ Βίστορος ἔχει
ἐκπορὴς τεποθεσίς καὶ δραστὴρ ἀνδρὶς δὲν πῆγαντες,
ἀφοῦ κᾶθεσαι σὲ τέτοια μέρη, νὰ θυμάσαι τὴ φύση
καὶ νὰ ἀναπνεύσεις τὴς αἰρὲς ἐκεῖνες, μὲν' θυμάσαι τὰ
χῆλικά μας; Ὁ Κεῖ τὸ ὁμολογῶ. Πολλὴν καὶ μὲ βαρύν-
ναι ἡ ἰδέα αὐτή. Γιὰτὶ οὔτε συντάκτες ἐφημερίδας
εἶναι, γιὰ νὰ φροντίζω ὅλη θελόντας καὶ μὴ, οὔτε κομ-
ματάρχες γιὰ νὰ ὑποστηρίξω τὸν φίλων μουτὰ προ-
σόντα καὶ νὰ χαντακίσω τὴν ἀντιπολιτευση. Εἶχα
τὴν ἡττύχια μου, τὰ γερμάκια μου, ἀπὸ τὸνα μέρος—
ἔβλεπα ἀπ' τ' ἄλλο πὼς χιλιᾶδες τώρα ἀρ' ἄρ' ἄρ' καὶ
βελιόγραφου δὲν κατάρθωνται νὰ κουνήσουν οὔτε μὴ
πιθαμὴ ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ τὸν ἥλιο καίνο, ποὺ λέγεται
Ἑλληνικὸ κράτος.

Μὰ ἡ ψυχὴ μου γίμνιζε ἀκκατὰπυρσὴ ἀνδρὶς καὶ
ἀπογοήτευση. Κεῖ πῆρα λοιπὸν τὴν πέννα νὰ ἀδειάσω

λίγο τὴν πλημμύρα αὐτή, μὲ μόνη τὴν παρηγοριὰ πὼς
ἀνακουφίζομαι, ὅπως ἀνακουφίζουν τὰ δάκρυα ποὺ
τρέχουν ποτὰμ' ἀπ' τοῦ λυπημένου τὰ μάτια. Δάκρυα
λοιπὸν θάνα αὐτὰ ποὺ θὰ γράψω, δάκρυα τῆς ψυχῆς
ἀπ' ἄνθρωπος ἀπὸν καὶ σ' ἡ ταρχαλυσίαν τὸν τάφο.
Τίποτα δὲν ἐλπίζω. Τὶ θέλετε νὰ ἐλπίση καίνας ποὺ
κλαίει τὸν πεθάνοντα του; Ὅ,τι θὰ πῶ, δὲν θὰ γίνουν.
Καὶ θάβουν τρελλοὶ ἀν' εἶχα τὴν ἐγώστρεψα ἰδέα πὼς
θὰ γίνουν, ἀφοῦ ἄλλοι ἄλλα ἀσέμνητα πρότειναν καὶ
καὶ μηδαμινὰ πράγματα καὶ ὅμως κᾶνεως δὲν τοῦ κού-
νησε τρέχα, καίνας δὲν ἔσπινσε ἀπ' τὸν λήθην, ποὺ
ἡ μύρα μᾶς καταδύαται τὸς ἀδύχην πρὶν ἀκόμα δει-
ξομε καλὰ-καλὰ πὼς ὑπάρχουμε. Κεῖ ἀν' νομίζετε
ὅτι σὲ μικρὰ πράγματα δὲν πρέπει εὐλογί εὐλογία νὰ συγ-
κινούμαστε, ἔλ'τε στὰ σπουδαῖα, ἔλ'τε σ' ἐκεῖνα, ἀπ'
τὰ ὅποια κρέμεται τὸ μέλλον καὶ ἡ ἐθνικὴ μας ἀξιο-
πρέπεια, ποὺ τὰ λέει τὸσον καὶ καὶ ὁ Κονζῆς, καὶ
τὰ ξεφωνίζω, καὶ μ' ἀριθμούς μᾶς τὰ χῶνει ἀπ' τὴ
μύτη μας κατὸν—κι' ὅμως καμίνουμε τοὺς στρατούς,
καμίνουμε τοὺς ἀποδελαινομένους, καμίνουμε ὅτι τέλος
πάντων χρειάζεται γιὰ νὰ φθάσουμε στὴ τριμυχτικὴ
ἐκείνη συμπεράσμα: «μωρκίνε! Κύριος λαόν, ἐν βούλε-
ται ἀπολέσαι»...

Δὲν εἶναι αὐτὰ ὑπερβολὴ; Γιὰτὶ ὑπερβολὴ δὲν ἦταν
καὶ καίνας ποὺ πᾶσαν οἱ πατρίδες μας, ὅταν μὲ τὰ ἴδια
πηγάζοντες κεφάλια. Μὰ τὴν ἱστορίαν μας δὲν τὴν δια-
βάζουμε, δὲν τὴν ξέρουμε. Δὲν πᾶνουμε νὰ μελετή-
σουμε τίς αἰτίες, ποὺ φέρουν πάντα τὰ ἴδια ἀποτελέ-
σματα. Δὲν ἔχουμε ὁρὴν νὰ ξαναχρῶμε τίς στραδίες
ἐκεῖνων γιὰ νὰ διώξω πῶς μοιζῶναι μὲ τίς δικῆς μας,
τὸν παλαιὸν του, μὲν' μᾶς ἄρ' ἄρ' ἄρ' νὰ ἐκβαλῶμε τὰ
ὀχράκτα τους, τὰ μεγαλοφυῆματα, τὰ ὅποια δὲν βᾶ-
σταῖν καὶ τότε πολλὰ. Ὁ ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ μας βίος
εἶναι γιὰτὶ ἀκαταμάχητος καὶ ἀκαταμάχητος, ἔξιν ἀπὸ
μερικὴ ἀνακαμπίς, σὴν τίς κολοφωτίες ἐκεῖνες, ἀπ' τίς
ὅποιες ὅμως οὔτε εἶδαμε οὔτε ἦταν δυνατόν νὰ διώξω
πρὸς τὴν.

Ὁ ἀλλήλοπαρῶν ἦταν τὸ πρόγραμμά τους, καὶ σῆ-
μερ, ἀν' καὶ ἔχουμε κοινὰ-στρατὰ ἕνα κομματι γῶ-
μα γιὰ βελίαν, ἡ ἀμερτία τους ἀκόμα δὲν μᾶς ἄρ' ἄρ'
στὸν ἰδιωτικὸ βίον, ἀπ' τὸν ὅποτον κρέμεται ὁ ἐθνικός,
μὲν' μᾶς παρκαλοῦνται σὴν σὴν ἀχωρίστη καὶ σὴν
δὴν φιδερί.

Ἐκεῖνοι ποὺ θὰ μᾶς γιὰτρεβαν λίγο ἀπ' αὐτὸ τὸ
μικρόν δὲν θέλουν νὰ καπῶσουν. Μᾶς γερμίζουν τὰ
κεφάλια μὲ τὴν προγονικὴ εὐλαία μονάχα καὶ ὅταν
βγοῦμε στὸν κόσμο τρέχουμε νὰ τὴν κουνήσουμε τὴν
εὐλαία αὐτὴν καὶ δὲν τὴν βρῖσκουμε πούθενά, γιὰτὶ

φάρ, ποὺ ἀπλώνεται καὶ πᾶσι μαζεύεται—ἡ θάλασσα.
Νὰ ποὺ φάταμε σ' ἐνὰ σταθμό. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπὸ
ἕνα κομπε ροβολᾶει μιά μορφή χοντράκοινη τυλιγμένη
σὲ μιά παχέμορφη γούνα, μὲ μιά μακροῦλή σκούφια στὸ
κεφάλι, μὲ τὴν πῖπα στὸ στόμα, κοντοστέκεται συλλογισμένη
στὸ σταθμὸ καὶ ἀρῖναι τὴν κουκουλωμένη τὴ συντροφιστὴ
τῆς νὰ βολετῇ ὅσο καλύτερα μπορεῖ. Στὸ δρόμο στὸν ἄδυσον
περιμένουν κᾶτι καλὰ κάρρα ποὺ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὴν
πίτω μεριά καὶ ποὺ ἔξω ἀπ' ἐμπρὸς κᾶτι ἀκρόποδα,
καὶ λυγρὰ ἄρ' ἄρ'. Σκλῶναι μὲτα ὁ νοικοκύρης, φᾶναι
κομματὶ ἀνέμεσα σὲ γρῆμα καὶ παπλώματα, ἀνεβαίνει τὸ
γιακά, τυλίγει τὰ πόδια μέσα, ἐνῶ ἡ γυναικούλα του με-
ταμορφώνεται σὲ μὴ στρουγγυλὴ κουκούλα, καὶ παῖονα,
δρόμο τὸ κάρρα, τρέχοντας μὲ περίτρομη γληγορὰ μέσ'
στὸ σιγαλὴ καὶ σκοτεινισμένο τόπο.
Ἐγύρισαν ὁ πατέρας ν' ἡ μητέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία,
ὅπου ἔκαμαν λουτρὸ «Ρωμαϊκὸ». Τὰ μέλη τῆς φαρμακείας
σπᾶναι τὰ βρῖσκουν ὅλα μαζὶ ὅμοιο μόνον ποὺς λείπουν τὰ
παντρεμένα παιδιὰ καὶ ὁ γιός, ποὺ σπουδάζει σὴν πολι-
τεία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κείνους ποὺ μένουν ταχτικά στὸ σπῖτι,
μερικὸι λείπουν. Τὸ γαϊφῶνα τὰ παιδιὰ, τὸ καλοκαίρι τὰ
κορίτσια. Εἶναι ἔξω στὰ χωριὰ τὰ σχολεῖα.
Ἀμα τέλειωσαν οἱ χυνοπολιτικὲς δουλιές καὶ ἦρθε
ὁ Νοέμβρης, σὴν Σκαντιναβία ἀρχίζουν καὶ ἔκινουν ἀπ'
ὅλα τὰ χτήματα ὅλα τὰ τραῖνα εἶναι γεμάτα τότε κι'
ὅλος ὁ τόπος σ' ἀνατάτωση. Κεῖ ὁ τρόπος ποὺ γίνεται

τοῦτο, εἶναι διαφορετικὸς σὲ καθε σκαντιναβικὸ τόπο, ἡ
αἰτία ὅμως εἶναι ἡ ἴδια καὶ σὴν τρία. Καθὼς σὴν Γερμα-
νία γίεται ἕνα μεγάλο ἀντρομαζῶμα σὴν στρατιωτικὴς
συνελεύσεις, ἔτσι σὴν Σκαντιναβία σὴν περιχὴ τὸν χω-
ρικτικὸν σχολεῖων.

Στὴ Σκαντιναβία ξεφύτρωναν τὰ σχολεῖα τοῦτα καὶ
στὴ Σκαντιναβία περιορίζονταν. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ὑπάρ-
χουν μιά φορά, εἶναι τὰ κέντρα σὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ
χωρῆτικου πληθυσμοῦ, ποὺ συγκεντρώνονται ὁ πολιτισμὸς
καὶ ἀπ' ὅπου ἀχτινοβολοῦν καινούρια σημεῖα πολιτισμοῦ.
Εἶναι ὁ κυριώτερος μοχλὸς τῆς χωρῆτικῆς συνείδησης
ἀπέναντι στὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα, καὶ συχνὰ κ' ἐνὰ ἐργα-
λεῖο τοῦ ἀποχωρητισμοῦ τὸν χωρῆτικόν, ἐνῶ διατηροῦν
τὴν ἐξωτερικὴν τους ἀνεκρίστη καὶ ἡ ἐξωτερικὴ τους δύ-
ναμη αὐξάνει ὀλοένα.

Στὸ σουηδικὸ κοινοβούλιο κυβερνᾶται τὸ χωρῆτικὸ κόμ-
μα, ἡ Νορβηγία ἀρ' ἄρ' ἄρ' νὰ γίνετα μὴ χωρῆτικὴ δη-
μοκρατία, κ' οἱ φιλελεύθεροι modérés τῆς Δανίας δὲν εἶ-
ναι παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα τὸν χωρῆτικὸν σχολεῖων, ποὺ
ἔχουν πάντα μὴ μεγάλη πολιτικὴ σημασία, σὴν ἀντι-
παράστασιν τοῦ λαοῦ. «Ἡ Σκαντιναβία κυβερνημένη ἀπὸ
τοὺς δασκάλους», ἰδοὺ τὸ σύνθημα τοῦ μέλλοντος.

Αὐτὴ ἡ χωρῆτικὴ πολιτικὴ κατὰστασιν ἐπέραςε καὶ
ὅτ' περὶ πλυνῶς μὴν πολύχρονη ἀνάπτυξη κ' ἔφτασαν
τώρα σ' ἐνὰ σημεῖο ποὺ ἐξφυλλίζουν ἀνεκρίστη καὶ ἐπε-
σμός, γερὴ βία καὶ παραξενιά, δυνατοὶ πύργους καὶ θεω-

ρητικὰ πειράματα τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, σὲ μὴ κατὰστασιν
λοιπὸν, ποὺ μὴ περιγραφή τοῦ χωρῆτικου πολιτισμοῦ
τῆς Σκαντιναβίας ἀρ' ἄρ' ἄρ' νὰ γίνη. Μὲ τὴν κατὰστασιν
τὸν Γερμανὸν χωρῆτικὸν δὲν ἔχει ὁμοίωση ἐκείνῃ τῆς
Σκαντιναβίας. «Ὅτι σὴν Σκαντιναβία λένε χωρῆτικὴ, γερ-
μανικὰ μπορεῖ νὰ σημειώτῃ κανεὶς χηματα. Οἱ πλοῦ-
στοι χωρῆτες τῆς Σκαντιναβίας, πρὸ πάντων τῆς Σουη-
δίας, ἔχουνε χτήματα μὲ ἔκτασιν σὴν «τσιολίκα».

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἀπὸ τοὺς Σκαντιναβικοὺς χωρῆτες
καὶ οἱ σουηδοὶ καὶ οἱ νορβηγοὶ ἦταν πάντα ἐλεύθεροι
καὶ ἀνεξάρτητοι γιὰ μεγαλύτερο μέρος. Ἀπὸ τὸν καὶρὸ
τοῦ Γουσταβου Βίτς οἱ χωρῆτες τῆς Σουηδίας ἔδωσαν τὸ
ἀποτέλεσμα εἰς τίς περισσότερες κρίσεις, καθὼς καὶ τώρα
εἶναι τὸ πῶς ἰσχυρὸ καὶ πῶς ἀποτελεσματικὸ κόμμα τοῦ
σουηδικοῦ κοινοβουλίου. Στὴ Νορβηγία, ὅπου δὲν ἔχει διό-
λου ἄρχοντες, πολλοὶ χωρῆτες ἀνεβάζουν τὴ γενεαλογία
τους ὡς σὴν ἐποχὴ τὸν εἰδοιοκρατῶν καὶ ὡς στοὺς ἀρ-
χαίους καπετάνους κ' αἰσθάνονται τὴν ἀξία τους. Ἐπειτα
καὶ στοὺς δύο τύπους δὲν ἔχει οὔτε ἀξιολογὴ βιομηχανία
οὔτε ἕνα ἀναπτυγμένο σύστημα ἀπὸ φάρμακες μὲ μεγάλα
κέντρα, καὶ γιὰ τοῦτο μικρὸ μόνον ἀριθμὸ ἀπὸ ἐργάτες,
τὸ ὅποτον περιορίζεται σὴν μεγάλες πολιτείες, σὴν Στο-
κόλμη, σὴν Χριστιανία, στὸ Μαλμέ, Γκέτεμποργκ κτλ. Ἡ
Νορβηγία κ' ἡ Σουηδία εἶναι οἱ καθαυτοὶ χωρῆτικοὶ τόποι
τῆς Εὐρώπης.

Στὴ Δανία ἡ ὑπεροχὴ τῆς χωρῆτικῆς τάξης χρονολο-